

Analyse

19. marts 2020

Hvor stor skal coronafonden være og hvordan skal kompensationsmodellen administreres?

Af Kristian Binderup Jørgensen og Thomas Wilken

Kontakt

Vicedirektør og cheføkonom
Jens Hauch
Tlf. 3140 7715
E-mail jeh@kraka.org

1. Indledning

Behov for yderligere kompensation

Coronakrisen og de foranstaltninger som er iværksat for at begrænse smitten, har store økonomiske konsekvenser for dansk erhvervsliv. Der er allerede vedtaget forskellige kompensationspakker, herunder lønkompensation og kompensation til små erhvervsdrivende. Det er dog vores vurdering, at der er behov for yderligere kompensation, hvis man vil undgå en massiv økonomisk nedgang.

Baseret på tab i værditilvækst

Helt overordnet foreslår vi, at staten etablerer en coronafond, som skal dække tab for dansk erhvervsliv. Virksomhederne skal kompenseres ud fra faldet i deres værditilvækst sammenlignet med samme periode sidste år. Denne opgørelse baseres på virksomhedernes momsindberetning. Vores forslag er beskrevet nærmere i vores debatindlæg¹ og uddybet nedenfor.

Indhold af dette notat

I dette notat dokumenterer vi vores beregninger, der ligger til grund for vores vurdering af, at en coronafond skal have en størrelsesorden på 300 mia. kr. Vi beskriver desuden vores forslag til en kompensation baseret på virksomhederne momsindberetninger i flere detaljer.

2. Coronafonden bør have en størrelse på 300 mia. kr.

Konsekvenser afhænger af varighed og intensitet

Coronavirus og de sundhedsmæssige foranstaltninger, som skal begrænse smitterisikoen, vil ramme dansk økonomi hårdt. Hvor hårdt afhænger af, hvor længe krisen varer, hvornår der evt. iværksættes nye foranstaltninger, hvornår foranstaltningerne lempes, og i sidste ende hvor meget efterspørgslen efter virksomhedernes produkter falder.

300 mia. kr. svarer til privat værdiskabelse i godt to måneder

Vores vurdering er, at coronafonden skal have en størrelse på 300 mia. kr. Det svarer til den samlede værdiskabelse i den private sektor i godt to måneder eller ca. 13 pct. af BNP.² Så stort bliver tabet næppe, men dels kan epidemien meget vel trække længere ud end to måneder – hele sundhedsindsatsen handler om at strække epidemien ud for at undgå en for høj spidsbelastning – dels er det at afsætte beløbet ikke det samme som at bruge det. Størrelsen på fonden er ligeledes vigtig, da den skal tydeliggøre, at staten er villig til at bruge mange milliarder på at kompensere danske virksomheder og dermed styrke den økonomiske tillid.

Øget tillid kan styrke dansk økonomi

Når staten forpligter sig til at kompensere danske virksomheder direkte, vil det i sig selv skabe større tillid til de enkelte danske virksomheder. Det kan hjælpe de danske virksomheder til lettere at få adgang til likviditetslån, så de kan imødekomme kortsigtede forpligtelser. Det kan yderligere medføre, at solvensen bliver styrket, idet danske virksomheder i mindre grad bliver nødsaget til at sælge aktiver til brandudsalgspriser. Fonden kan altså både direkte og indirekte være med til at forårsage, at færre danske virksomheder lukker.

Estimat på fald på 7,5 pct. af BNP for USA

Til sammenligning estimerer Saez og Zucman et aggregeret produktionsfald i USA på 30 pct., som vil vare i tre måneder. Det svarer til 7,5 pct. af BNP.³ Hvis det overføres direkte til Danmark, vil det svare til et tab på ca. 125 mia. kr. Indtil videre er der dog gennemført mere indgribende foranstaltninger i Danmark end i USA.

3. Kompensationsmodel baseret på virksomhedernes momsregnskab

Hurtig kompensation ud fra værditilvækst fra momsregnskab

Det er afgørende, at kompensationen når hurtigt ud til virksomhederne. Hjælpen kan komme for sent, hvis et omfattende godkendelsessystem først skal etableres. Vi foreslår derfor, at den konkrete model for kompensation af virksomhederne baseres på et fald i deres værditilvækst opgjort på baggrund af deres momsindberetninger. Faldet opgøres ift. samme periode sidste år.

¹ <https://www.berlingske.dk/kronikker/topoekonomer-paa-raekke-her-er-corona-hjaelpepakken-som-staten-boer>

² Den årlige private bruttoværditilvækst udgjorde i 2019 godt 1.500 mia. kr., jf. www.statistikbanken.dk, tabel NASO1

³ <https://www.socialeurope.eu/keeping-business-alive-the-government-will-pay>

Værditilvækst er omsætning fratrukket varekøb

Værditilvæksten i en virksomhed kan lidt forsimplet beregnes som virksomhedens omsætning fratrukket omkostninger til varekøb, herunder husleje og import. Virksomhederne indrapporterer i forvejen disse størrelser i deres momsindberetninger.

90 pct. kompensation på del af fald, som overstiger grænse

Hvis en virksomhed oplever et fald i omsætningen, men uændrede omkostninger til varekøb, vil det resultere i en faldende værditilvækst. Et fald i værditilvæksten, som overstiger en på forhånd fastsat grænse, fx på 20 pct., vil udløse en kompensation på 90 pct. af tabet, som overstiger grænsen. Et fald i værditilvæksten på 40 pct. vil således udløse en kompensation på $0,9 \cdot (0,4 - 0,2) = 18$ pct. af faldet, jf. Tabel 1.

Forudsat, at virksomhederne ikke afskediger medarbejderne

Kompensationen forudsætter dog, at virksomheden ikke afskediger medarbejdere. Formålet med kompensationen er netop, at virksomhederne kan fortsætte med samme aktivitetsniveau, når coronaforanstaltningerne lempes og at undgå omfattende fyringsrunder.

Tabel 1 Sammenhæng mellem fald i værditilvækst og kompensationsgrad

Fald i værditilvækst (pct. af værditilvækst)	Kompensation (pct. af fald)	Fald i værditilvækst efter kompensation (pct. af værditilvækst)
10	0	10
20	0	20
30	30	21
40	45	22
50	54	23
60	60	24
70	64	25
80	68	26
90	70	27
100	72	28

Anm.: Faldet i værditilvæksten og kompensationsgraden er opgjort ift. værditilvæksten i perioden før. Bagatelgrænsen er i beregningerne sat til 20 pct. og kompensationsgraden for den del af tabet som overstiger bagatelgrænsen er sat til 90 pct. af faldet i værditilvæksten.

Kilde: Kraka.

Mindre fald krævet for udløsning af kompensation i 1. kvartal 2020

Grænsen for, hvor stort faldet i værditilvæksten skal være for at udløse kompensation, bør afhænge af, hvor stor en del af perioden coronaepidemien og -foranstaltningerne har været aktive. Grænsen bør således være lavere i første kvartal 2020, fx 10 pct., end for andet kvartal 2020, da epidemien og foranstaltningerne først for alvor har sat ind fra marts måned.

Værditilvækst opgøres ift. samme kvartal året før

I udgangspunktet foreslår vi, at virksomhedernes værditilvækst i et givent kvartal sammenlignes med samme kvartal året før. Store virksomheder med en omsætning på mere end 50 mio. kr. om året og virksomheder, som selv har søgt om det, indberetter moms månedligt.⁴ Nystartede virksomheder, virksomheder med en omsætning på mellem 5 og 50 mio. kr. og virksomheder, som selv har søgt om det, skal indberette moms kvartalsvis. For disse to grupper af virksomheder vil sammenligningsperioden være samme kvartal året før, og kompensationen vil kunne ske kvartalsvis.

Halvårligt for små virksomheder

Virksomheder med en omsætning på op til 5 mio. kr., der har indberettet og betalt moms til tiden, skal indberette moms halvårligt. For denne gruppe vil kompensationen kunne ske halvårligt. Der må desuden laves særordninger for virksomheder, der ikke betaler moms og for nye virksomheder, der ikke indberettede moms i 2019.

Modregning af anden kompensation

Hvis virksomheden modtager anden kompensation, fx i form af lønkompensation, vil den anden kompensation blive fratrukket, så en virksomhed ikke modtager dobbeltkompensation.

Undgå spekulation ift. varekøb

Et vigtigt element i modellen er, at det tilskynder virksomhederne til fortsat at indkøbe varer. Det holder liv i underleverandørerne og betyder, at virksomhederne hurtigt vil kunne genoptage produktionen, når coronaforanstaltningerne lempes. Vi vil dog gerne undgå overdrevne vareindkøb, der vil kunne påvirke værditilvæksten negativt og dermed øge kompensationen. Derfor foreslår vi ligeledes, at der i opgørelsen af grundlaget for kompensationen kun kan fratregkes moms for varekøb svarende til niveauet i samme periode i 2019.

⁴ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2234572>

Modellen er ikke perfekt

Modellen er ikke perfekt. Nogle virksomheder vil forsøge at snyde sig til uberettigede midler. Andre virksomheder vil få for lidt eller for meget kompensation, fordi momsgrundlaget er påvirket af andre faktorer end epidemien. Fx vil sunde virksomheder, der vokser, blive støttet for lidt, mens dårligt drevne virksomheder, som taber terræn, vil blive støttet for meget. Og for nogle virksomheder vil man skulle håndtere, at kontering af større investeringer kan skabe problemer. Men vi vurderer, at modellen er den mindst ringe.

Forrentning af øget gæld, finanspagt og budgetlov

Modellen indebærer en væsentlig øget offentlig gældsætning på 300 mia. kr. Lånefinansiering med en rente på omkring 1 pct. vil medføre en permanent ekstra årlig statslig udgift på 3 mia. kr. i renteomkostninger. Da de danske statsfinanser er særdeles stærke, vurderer vi, at en forøget gældsætning i den størrelsesorden ikke vil skabe usikkerhed om den danske stats kreditværdighed. Det er heller ikke vores vurdering, at der vil være problemer ift. finanspagten eller budgetloven. EU-medlemslandene må afvige fra kravene under særlige omstændigheder, og Kommissionen vurderer netop, at coronakrisen har en sådan karakter.⁵ Ligesom engangsudgifter til inddæmning og afbødning af COVID19 kan afholdes uden konsekvenser for budgetloven.

I Boks 1 har vi to eksempler, der beskriver, hvordan kompensationen opgøres.

Boks 1 To eksempler på beregning af kompensation til virksomheder

Eksempel 1. Mellemstor virksomhed, som kun opererer i Danmark

En virksomhed har en årlig omsætning på omkring 40 mio. kr. og indberetter moms kvartalsvis. I andet kvartal 2019 havde virksomheden en omsætning på 10 mio. kr. og varekøb for 5 mio. kr. Det svarer til en værditilvækst på $10 - 5 = 5$ mio. kr.

Som følge af coronakrisen falder virksomhedens omsætning til 5 mio. kr. i andet kvartal 2020, mens varekøbet udgør 5 mio. kr. Værditilvæksten er nu 0 kr. og er altså faldet med 100 pct. ift. samme kvartal året før. Virksomheden vil derfor være berettiget til en kompensation på $0,9 * (1,0 - 0,2) * 5$ mio. kr. = 3,6 mio. kr., som svarer til 72 pct. af faldet i værditilvæksten.

Eksempel 2. Stor virksomhed, som både importerer og eksporterer

En virksomhed har en årlig omsætning på omkring 100 mio. kr. og indberetter moms månedligt. I andet kvartal 2019 havde virksomheden en omsætning på 25 mio. kr. og varekøb for 15 mio. kr. Det svarer til en værditilvækst på $25 - 15 = 10$ mio. kr.

Som følge af coronakrisen falder virksomhedens omsætning til 18 mio. kr. i andet kvartal 2020, mens varekøbet udgør 15 mio. kr. Værditilvæksten er nu 3 mio. kr. Virksomheden vil derfor være berettiget til en kompensation på $0,9 * (0,7 - 0,2) * 7$ mio. kr. = 3,2 mio. kr., som svarer til 45 pct. af faldet i værditilvæksten. Virksomheden får dog allerede lønkompensation på 2 mio. kr. og den yderligere kompensation udgør derfor $3,2 - 2,0 = 1,2$ mio. kr.

Momsindberetninger indeholder de nødvendige oplysninger

Danske virksomheder betaler i udgangspunktet dansk moms af deres import, som skal indrapporteres særskilt. Eksporten er normalt momsfritaget. Momsindberetningerne indeholder dog oplysninger om både eksport og import, og de er derfor en velegnet kilde til opgørelsen af værditilvæksten.⁶

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_459

⁶ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2234573> og <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2234574>